

برنامه آموزشی ابعاد حقوقی خشونت خانگی

این برنامه مجموعه‌ای از کارگاه‌های آموزشی (آنلاین) است که ابعاد گوناگون قوانین موجود در خشونت خانگی را بررسی می‌کند. شما می‌توانید در یک یا همه جلسه‌ها شرکت کنید.

این برنامه زیر نظر **میشیل پترسون** برگزار می‌شود. سخنرانان مهمان این برنامه خانم **آوا مجید**، وکیل دادگستری و پژوهشگر حقوق، و آقای **امید میلانی**، مدرس و عضو مرکز آموزش و پژوهش حقوق بشر در **دانشگاه آتاوای کانادا**، هستند. این برنامه به زبان فارسی است.

مقدمه: پیش‌درآمدی بر کارگاه‌های حقوقی - درک مفهوم خشونت خانگی

- یک فایل ویدیویی سی دقیقه‌ای، پس از ثبت نام، در اختیار شرکت‌کنندگان قرار خواهد گرفت. این فایل ویدیویی شامل تعریفی از خشونت خانگی، نگاهی روان-جامعه‌شناختی به قربانیان خشونت خانگی، و بررسی مهارت‌های برقراری ارتباط موثر برای فراهم آوردن حمایت و حساسیت لازم نسبت به موکلان در شرایط رخداد خشونت خانگی است. این ویدیو زمینه مناسبی برای درک بهتر قربانیان فراهم می‌کند. پیش از مرور قوانین موجود برای کمک به دادخواهی موکلان، دیدن این ویدیو توصیه می‌شود.

کارگاه اول: خشونت خانگی در اسناد بین‌المللی

(سه‌شنبه 24 مرداد / 15 آگوست - ساعت 9 شب به وقت تهران)

- در این جلسه نگاهی تاریخی می‌کنیم به حقوق بشر، که در نهایت منجر به تهیه و تدوین لایحه بین‌المللی حقوق بشر در سازمان ملل شد. همچنین معاهده‌های سازمان ملل، به‌ویژه میثاق‌های سازمان ملل (حقوق مدنی و سیاسی، و حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی) بررسی خواهند شد. در ادامه شیوه نظارت بر اجرای مفاد معاهده‌ها و اجرای مقررات این اسناد هم مورد بحث و بررسی قرار خواهد گرفت.

کارگاه دوم: قانون‌گذاری در خشونت خانگی 1

موضوع: خشونت علیه زنان و خشونت جنسی

(سه‌شنبه 14 شهریور / 5 سپتامبر - ساعت 9 شب به وقت تهران)

شرکت‌کنندگان در این جلسه با تعاریف حقوقی، حقوق، و تکالیف مربوط به خشونت علیه زنان آشنا خواهند شد. به طور ویژه:

- قوانین حقوق بشری مربوط به برابری جنسیتی مورد بررسی قرار خواهند گرفت.
- کاربردهای گوناگون قوانین داخلی ناظر بر خشونت خانگی مورد کنکاش قرار خواهند گرفت.
- قطعنامه‌های سازمان ملل، نقش زنان در جوامع یکپارچه (عاری از به حاشیه راندن افراد)، و اثر بلندمدت بهبود شرایط زندگی زنان مورد بحث و بررسی قرار خواهند گرفت.

کارگاه سوم: قانون‌گذاری خشونت خانگی 2

موضوع: خشونت علیه کودکان، سالمندان، مردان و..

(سه‌شنبه 4 مهر / 26 سپتامبر - ساعت 9 شب به وقت تهران)

شرکت‌کنندگان با تعاریف حقوقی، حقوق، و تکالیف درباره کودکان، سالمندان و مردان آشنا خواهند شد. این جلسه به طور خاص دو گفتار را در بر می‌گیرد:

- نخست: نقد قانون مبتنی بر جنسیت که شامل نگاهی انتقادی به مساله جنس (در حقوق) و بازتعریف گفتمان حقوق بر مبنای جنسیت است.
- دوم: اهمیت درک رفتار خشونت‌گران در خشونت خانگی

کارگاه چهارم: تاثیر گذاری بر فرآیند قانون‌گذاری در خشونت خانگی

(سه‌شنبه 25 مهر / 17 اکتبر - ساعت 9 شب به وقت تهران)

- در این جلسه موردپژوهی (مطالعه موردی) درباره کشورهای مختلف، با تمرکز بر قوانین اخیر و مسیر منتهی به تصویب آن ارائه خواهد شد. شرکت‌کنندگان رهنمودی برای انشای قوانین مربوط به خشونت خانگی دریافت خواهند کرد. این رهنمود شامل بررسی کارآمدترین رویه‌ها و بحث آزاد با حضور یک سخنران مهمان جدید است.

کارگاه پنجم: به‌کارگیری قوانین ایران در پرونده‌های خشونت خانگی

(سه‌شنبه 9 آبان / 31 اکتبر - ساعت 9 شب به وقت تهران)

در این جلسه شرکت‌کنندگان به بررسی قوانین موضوعه ایران در قانون مدنی، خانواده، قانون مجازات و آیین دادرسی کیفری بر اساس موضوع خشونت خانگی خواهند پرداخت. همچنین کاستی‌ها و نواقص نظام حقوقی در این موضوع مورد بحث قرار خواهد گرفت. این جلسه با مرور مطالعه "خانه‌ی امن" بر تهدیدها و راه‌حل‌های احتمالی برای قربانیان پایان خواهد یافت.

[ثبت‌نام کنید](#)

دستورالعمل برگزاری کارگاه آموزشی « حساسیت جنسیتی »

عکس: [majalla](#)

هدف و مخاطب کارگاه

اهداف کلی:

- ارتقاء آگاهی و شناخت درباره تفاوت‌های جنسیتی
- ارتقاء آگاهی و شناخت ساختار و علل ایجاد تفاوت‌ها و نابرابری‌های جنسیتی
- ایجاد توانایی تشخیص موارد نابرابری جنسیتی
- ایجاد توانایی تحلیل نابرابری جنسیتی

اهداف عملیاتی:

- آشنایی با تعریف جنس و جنسیت و شناخت تفاوت بین آنها
- آشنایی با فرایند اجتماعی شدن جنسیت

-آشنایی با تعریف نابرابری و تبعیض جنسیتی

-آشنایی با تعریف حق، برابری و عدالت جنسیتی

طبق تجربه، مخاطب اصلی کارگاه حساسیت جنسیتی، جوانان تحصیلکرده و کنشگران مدنی هستند. در واقع، محتوای این کارگاه متناسب با دانش و نگرش این قشر تنظیم شده است. همچنین، برگزاری این کارگاه برای مخاطبانی از هر دو جنس ارجحیت دارد، یعنی کارگاه ترجیحاً مختلط باشد.

مقدمات آغاز کارگاه

- معرفی مخاطبان بصورت تصاعدی: از شرکت کنندگان می خواهیم که نام خود را به همراه يك صفت که با حرف ابتدای نامشان آغاز می شود به همه بگویند. مثلاً مریم مهربان و سپس نفر سمت راست باید در ابتدا نام و صفت نفر قبلی و بعد نام و صفت خود را بگوید. اینکار تا زمانی که نفر آخر نام تمامی افراد دیگر را به همراه صفتشان بگوید و سپس خود را معرفی کند، ادامه می یابد.

- معرفی تسهیلگران و ارائه کلیاتی درباره کارگاه: ذکر این نکته که کارگاه مورد نظر زمانی در حدود 4 ساعت خواهد داشت و دارای 4 بخش است. سپس زمانبندی هر قسمت طبق جدول زمان بندی ارائه شود، و در نهایت توضیح اینکه هر تسهیلگر چه بخشی را ارائه خواهد داد.

- انتظارات و قوانین کارگاه: از مخاطبین خواسته می شود که برای کارگاه خودشان قوانین مد نظرشان را وضع کنند، تسهیلگر از آنها لیست تهیه می کند و لیست را تا آخر کارگاه در معرض دید قرار می دهد. همچنین، می توان انتظارات پاسخگویان از کارگاه را نیز به صورت فهرستی تهیه کرد.

جنس یا جنسیت؟

-هدف: مشخص ساختن تفاوت جنس و جنسیت

-زمان: 45 دقیقه

-ابزار و تجهیزات مورد نیاز: فلیپ چارت، ماژیک، استند داده ها

-مراحل اجرا:

فعالیت: بارش افکار و طرح سوالات و محورهای بحث: بر روی فلیپ چارت واژه های زن و مرد نوشته می شود، پس از آن بصورت کاملاً اتفاقی و تصادفی از شرکت کنندگان می پرسیم که وقتی واژه زن را می شنوند چه چیزی به یادشان می آید. باید سعی شود که شرکت کنندگان فرصت فکر کردن و گفتن واژه های از پیش فکر شده را نداشته باشند. پس از نوشتن تمامی کلمات بر روی واژه های زن و مرد خط کشیده می شود و جایشان با هم عوض می شود. سپس از شرکت کنندگان خواسته می شود که اگر کلمه ای با این جنس جدید تناقض داشت را مشخص کنند. این کلمات که موید خصوصیات جنس هستند باید با رنگ متفاوتی از بقیه کلمات متمایز شوند. در این قسمت ذکر مثال جهت تثبیت و تفهیم بیشتر مبحث مفید است.

آیا عضلات پسران در بدو تولد بیشتر از دختران است؟

خیر. تحقیقات نشان می دهد که نوزادان دختر و پسری که به دنیا می آیند تعداد تارهای عضلانی شان با هم برابر است و در طول زمان و در طی رشد آنان با توجه به عواملی چون تغذیه، ورزش، نوع کار و... تراکمش با هم متفاوت می شود.

ارائه مطلب: در این قسمت به تعریف جنس و جنسیت پرداخته می شود و با ذکر مثال های بر گرفته از دارد « - زیست شناختی » فعالیت بالا تمایز آنها مشخص می گردد. به این معنا که جنس فقط معنایی یعنی شخص از نظر پیکرشناسی مرد است یا زن - اما جنسیت مجموعه ای از صفات و رفتارها است که به زن یا مرد نسبت داده می شود و ساخته و پرداخته جامعه است. تفاوت های جنس ممکن است طبیعی باشند، اما تفاوت های جنسیتی ریشه در فرهنگ دارند نه در طبیعت و از این رو تغییر پذیرند.

تثبیت مطالب: برای تثبیت تعاریف و تمایز بین جنس و جنسیت عبارت هایی برای شرکت کنندگان خوانده می شود و از آنها می خواهیم که هر وقت جمله خوانده شده موید جنس بود دست راست خورد را بلند کنند و اگر موید جنسیت بود دست چپ خود را بلند کنند. در صورت مشاهده پاسخ های متضاد گروه باید در مورد آن به گفتگو بپردازد.

پرسش و پاسخ و جمع بندی: ذکر این فرمول که هر چیزی که برایش استثناء پیدا شود موید خصوصیات جنسیت هستند و هر چیزی که غیر

آن موجود نباشد و خاص يك جنس باشد مويد خصوصيات جنسى است.

پانتوميم

-هدف: آشنایی با کلیشه های جنسیتی، آشنایی با نهادهای تولید کننده و باز تولیدکننده کلیشه های جنسیتی

-آشنایی با تفاوت کار تولیدی و بازتولیدی.

-زمان: 40 دقیقه

-ابزار و تجهیزات مورد نیاز: کارت های کاغذی

-مراحل اجرا:

فعالیت: انجام این فعالیت به منظور درك موضوع کلیشه سازی جنسیت در افراد می باشد. بر اساس تعداد افراد شرکت کننده ساعت های روز تقسیم و برای هر ساعت دو کارت به زن و مرد اختصاص داده می شود.

بعد به طور اتفاقی بین شرکت کننده ها کارت ها را پخش کرده، به شرکت کنندگان می گوئیم که براساس اشخاصی که می شناسند يك یا چند فعالیت را که در آن زمان آن شخص انجام می دهد را کارت بنویسند .

جنس یا جنسیت؟

زنان فرزند می زایند، مردان نمی زایند (جنس)

دختران کوچک ملایم و کمرویند، پسران خشن و ماجراجویند (جنسیت)

در بسیاری از کشورها دستمزد زنان 70 درصد مزدی است که مردان می گیرند (جنسیت)

زنان می توانند نوزادان را با پستان شیر بدهند، مردان برای تغذیه نوزادان از بطری استفاده می کنند.

(جنس)

زنان مسئول پرورش کودکانند. (جنسیت)

مردان تصمیم گیرندگانند. (جنسیت)

در مصر باستان مردان در خانه می ماندند و به بافندگی مشغول بودند، زنان کسب و کار خانواده را اداره می کردند. (جنسیت)

صدای پسران در دوره بلوغ دورگه می شود، صدای دختران دورگه نمی شود. (جنس)

زنان نگران سطح معلومات فرزندان خویشند. (جنسیت)

مهر به فرزند در مادران قوی تر از پدران است. (جنسیت)

سپس کارت ها جمع آوری شده و افراد به نوبت فعالیت نوشته شده را به صورت پانتومیم بازی می کنند. سپس دیگر شرکت کنندگان باید حدس بزنند که چه کاری است و چه کسی دارد آن را انجام می دهد. بعد کارت ها به ترتیب زمانبندی روی دیوار چسبانده می شود.

طرح سوالات و محورهای بحث: پس از پایان پانتومیم ها، از شرکت کنندگان می پرسیم:

چه ویژگی هایی در کارها و فعالیت ها می بینید ؟

چطور می توانید آنها را تقسیم بندی کنید ؟

هر یک از اینها در چه محیطی اتفاق می افتد ؟

طرح این سوالات و ایجاد بحث در بین شرکت کننده ها به منظور ایجاد پیش زمینه و درک بیشتر از مفاهیم کلیشه های جنسیتی و نهادها یا در واقع کارخانه های کلیشه سازی است .

ارائه مطلب: ابتدا، درباره کلیشه های جنسیتی توضیح داده می شود. در این قسمت به این موضوع اشاره می شود که بین جنس و جنسیت رابطه وجود دارد، ولی این رابطه خود بزرگترین کلیشه جنسیتی است.

سپس به نهادهای برساننده جنسیت اشاره می شود. با طرح این سوال که طبق فعالیتی که انجام شد، کلیشه های جنسیتی در چه کارخانه هایی تولید می شوند؟ بعد، نهادهای برساننده جنسیت با آوردن مثال با توجه به موارد اشاره شده توسط شرکت کنندگان در فعالیت پانتومیم، توصیف می شوند. در آخر نیز درباره تقسیم کار جنسیتی صحبت می شود. اشاره به این مسئله که جامعه با توجه به کلیشه جنسیتی، تقسیم کارمبنتی بر جنسیت را از طریق نهادها بوجود می آورد.

پرسش و پاسخ و جمع بندی: پس از ارائه داده ها، از مخاطبان خواسته می شود تا اگر سوال یا ابهامی دارند، مطرح نمایند تا بتوان به یک جمع بندی نسبتاً مشترک رسید.

اگر من...؟!

-هدف: تعریف نابرابری جنسیتی و تبعیض علیه زنان

-زمان: 40 دقیقه

-ابزار و تجهیزات مورد نیاز: فلیپ چارت، ماژیک، استند داده ها

-مراحل اجرا:

فعالیت و طرح سوالات و محورهای بحث: در این فعالیت بر روی فلیپ چارت دو دسته سوال نوشته می شود. باید شرکت کنندگان را به دو گروه مرد و زن تقسیم نمود و سوا لها را در اختیارشان گذاشت تا پس از بحث بر روی موارد آن و تجمیع توافقی جملات را کامل کنند:

برای گروه زنان: اگر مرد بودم...

برای گروه مردان: اگر زن بودم...

اگر رنگ موهایم قهوه ای بود...

اگر ماشین هیوندا داشتم...

اگر افغانی بودم...

اگر معلول بودم...

پس از آن، از شرکت کنندگان پرسیده می شود که در تکمیل کدام جملات چالش بیشتری داشتند و به بحث پرداختند؟ و تکمیل کدام جمله برایشان آسان تر بود.

ارائه مطلب

اشاره به تفاوت های موجود بین انسا نها و پس از آن رسیدن به تعریف نابرابری و قدرت سلسله مراتبی شده، و شکل گیری نظام مردسالاری در جهت تثبیت نابرابری های جنسیتی. و در نهایت اشاره به تعریف و انواع تبعیض جنسیتی و ترسیم ماتریس نابرابری.

پرسش و پاسخ و جمع بندی: در این قسمت برای تعمیق بحث می توان پرسش و پاسخی میان شرکت کنندگان به راه انداخت و به تحلیل مباحث پرداخت.

حق با کیست؟

-هدف: دستیابی به تعریفی مشترک از حق، برابری و عدالت جنسیتی

-زمان: 40 دقیقه

-ابزار و تجهیزات مورد نیاز: کارت های حاوی متن سناریو، استند داده ها

-مراحل اجرا:

فعالیت و طرح سوالات: شرکت کنندگان را به گروه های پنج یا شش نفره تقسیم کنید، سپس به هر گروه یکی از کارت های حاوی سناریوهای از پیش آماده شده را ارائه دهید. از گروه ها بخواهید که سناریو را در «برابری» و «حق» داخل گروه بخوانند و درباره آن بحث کنند. پس از آن، تعریفی که در متن سناریو آمده است را مشخص کرده و نظر خود را درباره آن به بحث بگذارند. در آخر، هر گروه باید يك نماینده انتخاب کند و تعاریف استخراج شده و بحث های مطرح شده را به دیگر شرکت کنندگان ارائه دهد.

ارائه مطلب: ابتدا محورهای مشترك در تعاریفی که شرکت کنندگان از متن سناریوها استخراج کردند و بحث ها و نقدهای آنها را طبقه بندی و دسته بندی کنید. سپس بر اساس متن موجود در جزوه به ارائه داده های مربوط درباره حق، برابری، و عدالت پردازید. در این رابطه، برای تعریف حق می توان از مفهوم سلسله مراتب سزار مازلو استفاده کرد.

مجرمین بالفطره لومبروزو!

سزار لومبروزو، يك طبیب نظامی، استاد پزشکی قانونی و روانکاوی در دانشگاه های پاریس و تورن بود که تحقیقات خود را بر روی مجرمین و سربازان ایتالیایی آغاز کرد. « مندل » و « لامارك » با الهام گرفتن از نظریات او بر روی 3830 مجرمین و سرباز و اندازه اندام 5907 بزهکار زندانی به مطالعه پرداخت و بعد از تحقیقات خود، متوجه ویژگی های خاص جسمانی بزهکاران شد که آنها غالباً دارای کوتاهی قد، پیشانی پس رفته، برآمدگی طاق ابرو، پهنی گیجگاه، رشد آرواره های زیرین هستند که زائیده توارث است و مانند انسان های اولیه که در غار زندگی می کردند، تکاملشان به پایان نرسیده که این عدم تکامل عامل فعل بزهکارانه ایشان است.

لومبروزو اعتقاد داشت بزهکاری این افراد از طغیان و بازگشت آنها به غرایز اصلی است که در میان حیوانات دیده می شود و مانند مرگ و تباهی امری کاملاً طبیعی است. وی این افعال بزهکارانه را خارج از اراده فرد و یک نوع بیماری تلقی می کرد که برای درمان و بهبودی باید به یکسری واکنش ها دست زد. اگر این بهبودی حاصل نشد باید آنها را حذف کرد. زیرا حضورشان در جامعه باعث ضرر به دیگران می شود.

چپ بودن یکی دیگر از عوامل وراثتی بود که لومبروزو در تعیین بزهکار از آن استفاده می کرد. او پی برد که 29 درصد کلاهبرداران، 10 درصد مجرمین اتفاقی، 19 درصد مجرمین بالفطره چپ دست هستند. او از این جبر صحبت میکند که ناشی از توارث است و فرد دخالتی در جرم ندارد و فاقد مسوولیت است و مجازات بلا وجه است.

پرسش و پاسخ و جمع بندی: در انتها، برای جمع بندی بحث از شرکت کنندگان بخواهید درباره راهکارهای عملی تحقق برابری جنسیتی بحث کنند. اینکه چگونه می توان به برابری دست یافت و در این رابطه به مفهوم عدالت به عنوان راه تحقق برابری در بلندمدت اشاره کنید.

-ضمائم: متن سناریوها

سناریوی شماره 1

با توجه به تفاوت های جسمی و روانی و عاطفی که بین زن و مرد وجود دارد آیا می توان همه جا و همه وقت، تکالیف، حقوق و مسوولیت های آنان را برابر دانست؟ آیا مساوات مطلق با وجود تفاوت طبیعی، تعدی در حق زن و یا مرد نخواهد بود؟

همانطوری که وظائف و مسوولیت های چشم را از گوش خواستن، خلاف عقل و عدالت و عین جهل و ظلم است، انتظار اینکه زن را در جای مرد و یا مرد را در مقام زن در همگی امور قرار دهیم و مسوولیت های هرکدام را در موارد خود به دیگری بسپاریم و به اصطلاح مساوات، بین آن دو برقرار سازیم برخلاف عدل و عقل، عمل کرده ایم.

عدالت این نیست که برای تمام زن و مرد و یا حتی برای تمام مردان در همه امور و در تمام شرایط به دلیل رعایت مساوات تکلیفی یکسان قائل شویم و حقوقی برابر بشناسیم.

مثلا اگر دو میهمان با وجود تفاوت طبیعی در کم و زیاد خوردن غذا، سر سفره يك انسان عادل بنشینند آیا صحیح است میزبان به استناد اصلی عدالت و اجرای مساوات، به آن کس که باید بیشتر بخورد بگوید کمتر بخور و به آن کس که نمی تواند بیشتر بخورد دستور دهد که باید مانند آن دیگری بخوری تا مساوات رعایت شود و بر خوان میزبانی من عدالت و مساوات برقرار گردد؟ شکی نیست تحمیل در هر دو

طرف قضیه برخلاف عدالت بوده و مساوات در چنین شرایط عین ظلم است.

سناریوی شماره 2

عدم تشابه حقوق و تکالیف زن و مرد در برخی از موارد تفاوت است نه تبعیض، و آنچه که مذموم و ناپسند به شمار می آید تبعیض ناروا می باشد که ظلم و بی عدالتی است. وجود برخی از تفاوتها و توجه به آنها در وضع حقوق و تکالیف، عین عدالت است و ظلم به زنان محسوب نمی شود. مقتضای عدالت این نیست که حقوق زن و مرد کاملاً یکسان و مشابه باشد بلکه این ظلم به زن و مرد و نادیده انگاری تواناییها و تفاوتها و ویژگیهای تکوینی آنان است. نباید هر نوع تفاوتی را تبعیض دانست و همچنین نباید تساوی و برابری زن و مرد در حقوق و تکالیف را به معنای تشابه و یکسانی کامل زن و مرد در حقوق و تکالیف معنا کرد بلکه تساوی به این معناست که هر یک از زن و مرد از حقوق و تکالیف مناسب با ویژگیهای تکوینی شان برخوردار شوند و چیزی بر آنان تحمیل نگردد. کارکردهای متفاوت زن و مرد و نقش تکمیلی آن دو برای یکدیگر و ایجاد توازن و تعادل در نظام هستی، تفاوتهای زن و مرد در برخی از حقوق و تکالیف را ضروری می سازد و این عین عدالت است نه ظلم و تبعیض تا سعی در زدودن و از بین بردن آن شود.

زبان بدن و احساس امنیت در کارگاه آموزشی

در مقاله قبلی قول دادیم که درباره تاثیر زبان بدن در اداره کارگاهها و کلاسهای آموزشی بیشتر صحبت کنیم. در آن مطلب یاد آور شدیم که اگر چه یکی از مهم ترین خصوصیات انسان قدرت تکلم و سخن گفتن است اما در زبان بدن و حرکات بدن قدرتی نهفته است که می تواند احساس و نیت درونی انسان را بهتر از کلام منتقل کند. زبان می تواند از نگاه تا نوع ایستادن و چگونگی حرکات دستها و پاها تا مدل و رنگ لباس پوشیدن را در بر بگیرد. اما آنچه در این میان مهم است تاثیر زبان بدن بر روی احساس امنیت و اعتماد و تاثیر پذیری شرکت کنندگان در کلاس است. چرا که یکی از موانع یادگیری در کلاسهای آموزشی فقدان اعتماد به آموزش ر و یا تسهیلگر و مدرسی است که یک دوره آموزشی را اداره می کند.

مهارت در زبان بدن نه تنها برای آموزشگر که برای شرکت کننده نیز دارای اهمیت است و به همین دلیل یک آموزشگر خوب در پروسه مهم باشد را به آنها آموزش تدریس می تواند نامحسوس و با استفاده از بازیهای مختلف، زبان بدنی که می تواند برای شرکت کنندگان دهد. بطور مثال شما در کارگاهی تسهیلگر هستید که مشارکت شرکت کنندگان ضعیف است و کلاس به شکل ملال آوری درآمده است. تسهیلگر می تواند با توجه به موضوع از آنها بخواهد به 3 یا 4 گروه تقسیم شده و هر گروه یک پانتومیم طراحی کنند و یا به وسیله یک تاتر به آنها نشان دهد که چگونه می توان با استفاده از زبان بدن کارگاه را فعال کرد. تسهیلگر می تواند از چند حرکت ورزشی کمک بگیرد و یا از آنها بخواهد تاثیر منفی زبان بدن را در فعالیت های دسته جمعی نشان دهند.

نکته دیگر آنکه زبان بدن می تواند در شرایط و مناطق و کشورها و فرهنگ های مختلف متفاوت باشد. این مورد نیز می تواند از حرکات بدن تا نوع و رنگ لباس را در بگیرد تا از یاد گیری نامطلوب یا غیر موثر جلوگیری شود. اما مراقب باشید در نظر گرفتن این حساسیتها

به پنهان کردن شخصیت خودتان یا نوعی پنهان کاری یا غیر شفاف بودن منتهی نشود.

در بکارگیری زبان بدن می توانید شرایطی را ایجاد کنید که شاگردان به یکدیگر و شما به آنها نزدیک شوید. فرصت ها را برای این منظور ایجاد و با آنها تعامل کنید. در چنین شرایطی مراقب نشستن و ایستادن خود باشید. بهتر است روبروی مخاطب بایستید یا بنشینید و جانب احترام را نگه دارید. برای اشاره به شرکت کنندگان از انگشت استفاده نکنید، زیرا احساس ترس و نگرانی ایجاد می کند. اگر لازم شد با دست به او اشاره کنید.

صدا نیز به اندازه بدن ابزار مهمی در اداره یک کارگاه است. صدا اگر خیلی آرام باشد صلابت آموزشگر خدشه دار می شود و چنانچه تغییر لحن صدا نشان دهید و زمانی که خیلی بلند باشد آزار دهنده است. مراقب باشید تمام شدن یک مبحث و شروع مبحث جدید را با شروع به دادن تکلیف یا فعالیت جمعی می کنید صریح و قوی باشید. می توانید صدای خود را ضبط کنید تا از تاثیری که صدای شما ایجاد می کند، آگاه شوید.

همچنین زبان بدن می تواند در شاد نگه داشتن، آرام نگه داشتن، نظم، دقت و حتی شروع و ختم کلاس موثر باشد.

حالا به عنوان یک آموزشگر چک لیستی تهیه کنید و تمامی مواردی که در مطلب قبلی و این مطلب به آن اشاره کردیم را بنویسید و یک نمونه از کارگاه ها یا کلاس های را که اداره کرده اید در نظر بگیرید و خود را ارزیابی کنید. سپس برای هر ارزیابی نکاتی را که فراموش کرده یا باید در نظر بگیرید را یاد داشت کنید و حداقل هفته ای یک بار به آن مراجعه کرده و آن را مرور نمایید. این چک لیست را قبل و بعد از هر کارگاه پر کنید و تلاش نمایید در هر جلسه بهتر از جلسه قبل حضور یابید.

فراموش نکنید بدین ترتیب محاسن و عیب های کلاس داری شما خود بخود روشن می شود. به فهرست بندی و موضوعات ریزتر توجه کنید تا به نتایج بهتری دست یابید.

اولین پله شکست در اداره یک کارگاه زمانی است که ما از ارزیابی خودمان غافل شویم و از آموختن خود را بی نیاز بدانیم در این مسیر به یاد داشته باشیم هر هنر جو و یا شرکت کننده در کارگاه های آموزشی دارای خصوصیات و استعداد های متفاوت هستند و بکارگیری یک شیوه و یک مدل برای اداره کارگاه های مختلف نادرست است. حتی روشی که یک تسهیلگر خوب بکار می گیرد در بسیاری از موارد به تعداد تک تک شاگردان کلاس متفاوت است. در مقاله بعدی به موضوع تنوع استعدادهای و چگونگی بکارگیری و هم سویی آنها در جهت خلاقیت بیشتر خواهیم پرداخت.
